

KỸ NĂNG TỔ CHỨC TRÒ CHƠI

Để giảm bớt sự căng thẳng, tạo hứng thú trong học đường..., mỗi học sinh, giáo viên cần được trang bị kỹ năng tổ chức trò chơi

Từ ngàn xưa vui chơi được xem là một phương thức hoạt động chủ yếu của trẻ em (Kể cả người lớn cũng thích vui chơi)

Thông qua trò chơi, các em mô phỏng thế giới, phát triển nhận thức và học cách ứng xử. Càng ngày các chuyên gia tâm lý, giáo dục càng đi đến một nhận định khái quát rằng trò chơi là điều kiện quan trọng nhất cho sự phát triển một nhân cách hài hòa ở trẻ em, là phương thức để thư giãn, thanh lọc tâm trí, phát triển trí tưởng tượng, tính tự lập, các thói quen đạo đức và các kỹ năng ứng xử xã hội thích nghi với mọi người.

I. Trò chơi như là công cụ giải tỏa những căng thẳng, mặc cảm tâm lý.

Trò chơi là nhu cầu của trẻ em và việc tổ chức trò chơi như là một quá trình kích thích tính tích cực, “tự bộc lộ”, giải tỏa stress... Thông qua trò chơi trẻ em học cách tự điều chỉnh, hình thành sự tự tin, giáo dục giá trị sống, phát triển kỹ năng sống.

Thông qua trò chơi, các em bộc lộ những nhu cầu, mong muốn, thể hiện khả năng và cũng tự bộc lộ những thiếu hụt trong đặc điểm, tính cách và các quan hệ của chúng. Cũng thông qua trò chơi, sự căng thẳng, nỗi lo lắng buồn phiền “vô thức” của trẻ em được giải tỏa.

Chức năng điều chỉnh của trò chơi thể hiện ở chỗ tạo cho người chơi khả năng tự biểu thị cảm xúc, giải tỏa những dồn nén vô thức. Trò chơi tự phát được xem như là một thành phần chính thức của nhiều chương trình tư vấn, tác động điều chỉnh hành vi. Các nghiên cứu trò chơi trong và ngoài lớp học cho thấy chúng có vai trò rất lớn trong việc xóa bỏ sự căng thẳng, tạo cảm giác hứng khởi, hứng thú tham gia, điều chỉnh những hành vi nhút nhát, thiếu tự tin.

Thông qua trò chơi chủ định-trò chơi có hướng dẫn hay trò chơi phân vai, các căng thẳng tâm lý bên trong được giải tỏa, các quá trình tâm lý được tập luyện và củng cố, nâng cao tính dung nạp stress. Trò chơi tạo ra tâm trạng vui vẻ nâng cao bản lĩnh tâm lý của trẻ em. Vì vậy nó được coi là phương tiện giải tỏa, điều chỉnh nhận thức và hành vi ở trẻ em.

Để trò chơi được sử dụng như một phương tiện thể hiện, điều chỉnh hành vi, người tổ chức cần thực hiện một số các nguyên tắc sau đây:

1-Lựa chọn các chủ đề trò chơi phù hợp với mục đích giáo dục và hứng thú của người chơi.

2-Việc hướng dẫn trò chơi cần phải tổ chức sao cho nó có thể thúc đẩy tính chủ động, độc lập và sáng tạo của trẻ em, sắp xếp trò chơi phù hợp với từng cá nhân hướng vào việc học các kỹ năng giao tiếp, giải quyết vấn đề, hình thành sự tự tin.

3-Trò chơi phải cuốn hút được xúc cảm, phải có tính ngẫu hứng, do đó đòi hỏi tính linh hoạt và khả năng cải biến làm phong phú, đa dạng hóa trò chơi (quan trọng là mọi người cùng chơi hết mình)

4-Tác động giáo dục điều chỉnh của trò chơi thể hiện chủ yếu thông qua tính cách của các nhân vật do người tổ chức tái tạo đối với từng hoàn cảnh chơi đã được mô hình hóa trên cơ sở ý đồ, mục tiêu điều chỉnh nhận thức hành vi.

II. Một số loại hình trò chơi tập thể, nhóm nhỏ

1 – Vai trò và lợi ích

Khi tổ chức các sinh hoạt nhóm, các buổi nói chuyện chuyên đề, các chuyến tham quan, cắm trại hay các lớp tập huấn kỹ năng.....Không khí ban đầu thường tẻ nhạt, khó hòa nhập. Do vậy dùng trò chơi để tạo không khí vui vẻ, thoải mái hào hứng, bớt sự căng thẳng, tạo sự hiểu biết lẫn nhau. Ngoài ra có thể thiết kế các trò chơi nhằm mục đích giáo dục giá trị sống, rèn luyện phát triển kỹ năng sống.

2 – Cách tiến hành

Tổ chức học sinh tham gia những trò chơi: thoát đầu nên tổ chức các trò chơi đơn giản để khởi động trong đó chủ yếu là trò chơi vận động, truyền đạt cảm xúc như trò chơi “Gọi đúng tên”, “Nói đúng sở thích”, “Mưa rơi”, “làm theo”, “tranh ghề”...

Điều quan trọng là trò chơi phải sống động, đầy cảm xúc, cuốn hút học sinh chơi hết mình. Sau đó sử dụng các trò chơi phân vai, có hướng dẫn mang tính phức tạp hơn (nhằm các mục tiêu điều chỉnh hay huấn luyện kỹ năng ứng xử mới)

3 – Điều khiển trò chơi

- **Giai đoạn chuẩn bị:** Đánh giá đối tượng (thuộc nhóm tuổi nào, tâm thế thụ động hay không...) lựa chọn trò chơi (thích hợp với nhóm nhỏ hay nhóm vừa, thích hợp với tâm lý tuổi hay không...)

- Giai đoạn thực hiện:

+ Giới thiệu trò chơi – Luật chơi: Giải thích ngắn gọn dễ hiểu

+ Điều khiển trò chơi: cử quản trò, phân nhóm.

+ Giai đoạn kết thúc: xét hình phạt những người vi phạm, thua cuộc.

4 – Giới thiệu một số trò chơi dành cho tập thể, nhóm

1. Đứng, ngồi, nằm, ngủ

Tạo không khí vui vẻ trong sinh hoạt, phát triển phản xạ, rèn luyện trí nhớ.

Nội dung:

- Quản trò cho tập thể chơi học các cách sau:
 - + Đứng: Bàn tay phải nắm, giờ thẳng lên đầu.
 - + Ngồi: Bàn tay phải nắm, hai cánh tay vuông góc, bàn tay giờ ngang mặt.
 - + Nằm: Bàn tay phải nắm, duỗi tay thẳng phía trước.
 - + Ngủ: Bàn tay phải nắm, áp vào má và hô: khò.

Cách chơi:

- Quản trò hô những tư thế, động tác theo quy định trên.
- Quản trò có thể hô đúng hoặc hô đúng làm sai (hô một đằng làm một nẻo).
- Người chơi phải làm đúng theo lời hô và các động tác đã quy định của quản trò.

Phạm luật:

- Những trường hợp sau phải chịu phạt:
 - + Làm động tác sai với lời hô của quản trò.
 - + Không nhìn vào quản trò.
 - + Làm chậm, làm không rõ động tác.

Chú ý:

- Tốc độ nhanh chậm tùy thuộc vào đối tượng chơi.
- Quản trò dùng những từ khác để "lừa" người chơi như tiến, lùi, khò... tạo không khí.

2. Chức năng:

Rèn luyện phản xạ, tạo không khí để hoạt động và ôn lại chức năng của các bộ phận cơ thể con người.

Nội dung:

- Nói và chỉ đúng chức năng của các bộ phận.

- Quản trò cho tập thể chơi và chỉ đúng các bộ phận sau:

Mắt: Nhìn

Tai: Nghe

Mũi: Ngửi

Miệng: Ăn

Cách chơi:

- Quản trò hô tác dụng của các bộ phận, người chơi chỉ đúng và nói tên các bộ phận.
- Quản trò có thể hô tác dụng và chỉ sai, người chơi phải hô và chỉ đúng.

Ví dụ:

- Quản trò hô nhìn và chỉ vào tai, người chơi hô nhìn và chỉ vào mắt...

Phạm luật:

- Chỉ sai với chức năng.
- Làm chậm so với quy định, làm không dứt khoát.
- Không nhìn quản trò.

- Chú ý:

- Có thể quy định tăng các bộ phận như: chân: đi; Tay: làm... để tăng mức độ khó của trò chơi.
- Tốc độ nói nhanh, chậm tùy thuộc vào đối tượng chơi.

3. Lời chào:

Giúp đối tượng chơi hiểu cách lịch sự, tôn trọng khi gặp người lớn, thầy cô, phản ứng nhanh, tạo không khí vui.

Nội dung:

- Quản trò cho tập thể chơi học các động tác sau:
 - + Chào anh: theo kiểu chào nghi thức Đội.
 - + Chào thầy: khoanh hai tay trước ngực.
 - + Chào bác: như chào thầy nhưng cúi xuống.
 - + Chào em: tay đưa ra phía trước như động tác mời.

Cách chơi:

- Quản trò hô các lời chào và làm các động tác. Người chơi hô to và làm theo.
- Quản trò có thể hô một kiểu và làm một kiểu.

Luật chơi:

- Ai làm khác với lời hô của quản trò là sai.
- Làm không rõ động tác là sai.

Chú ý:

- Tốc độ hô nhanh, chậm tùy thuộc vào đối tượng chơi.
- Có thể thêm một, hai động tác chào nữa để tăng thêm mức độ khó của trò chơi.